

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 lipca 2025 r.

sprawy **S. K.**

podejrzanego o czyn z art. 207 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę podejrzanego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 stycznia 2025 r., sygn. akt IV Kz 1493/24

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie z dnia 20 listopada 2024 r., sygn. akt II K 1271/23/N

postanowił

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu podejrzanego - radcy prawnego P. B. (Kancelaria Radcy Prawnego w O.) kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji;

3. zwolnić podejrzanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa.

[J.I.]

UZASADNIENIE

S. K. został podejrzany o to, że:

1. w okresie od lipca 2021 r. do dnia 5 sierpnia 2023 r. w K. przy ul. [...], znęcał się psychicznie nad A. D., poprzez jej ciągłe niepokojenie, wyzywanie oraz poniżanie słowami uważanymi powszechnie za obraźliwe, zakłócając jej spokój nocny krzykami oraz grożąc pokrzywdzonej pozbawieniem jej życia, które to groźby wzbudziły u niej obawę, że zostaną spełnione, przy czym czynu tego dopuścił się mając zniesioną zdolność rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 1 k.k. tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.;
2. w okresie od lipca 2023 r. do dnia 13 sierpnia 2023 r. w K. przy ul [...], znęcał się psychicznie i fizycznie nad W. K., poprzez wszczynanie awantur, wyzywanie oraz poniżanie słowami uważanymi powszechnie za obraźliwe, szarpiąc za ubranie, popychając oraz przyduszając, a także grożąc pokrzywdzonemu pozbawieniem go życia, która to groźba wzbudziła u niego obawę, że zostanie spełniona, przy czym czynu tego dopuścił się mając zniesioną zdolność rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 1 k.k. tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2024 r., sygn. akt II K 1271/23/N, Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie:

1. na zasadzie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k., umorzył postępowanie karne przeciwko podejrzanemu S. K. przyjmując, że popełnił czyny opisane we wniosku prokuratora o umorzenie postępowania w punktach 1-2 zarzutów, stanowiące czyny zabronione określone w art. 207 § 1 k.k., stwierdzając jednocześnie, że dopuścił się ich mając zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem;
2. na zasadzie art. 93a § 1 pkt 4 w zw. z art. 93b § 1 i 5 k.k., art. 93c pkt 1 k.k. i art. 93g § 1 k.k. orzekł wobec podejrzanego, środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym.

Postanowienie zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego postanowienia zażalenia wywiedli obrońca podejrzanego i podejrzany.

Obrońca podejrzanego zaskarżył powyższe postanowienie w punkcie II zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, który mógł mieć wpływ na jego treść, polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż:

- „a) orzeczenie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym niezbędne jest w celu zapobieżenia popełnieniu przez niego czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości, gdy co do faktu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikać może jedynie, iż podejrzany dopuszcza się czynów karanych o nieznacznej społecznej szkodliwości i brak jest przesłanek dowodowych do przyjęcia, iż waga popełnianych przez niego czynów wzrośnie;
- b) orzeczenie wobec podejrzanego, środka zapobiegawczego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym niezbędne jest z uwagi na wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną, gdy co do faktu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikać może jedynie, iż podejrzany dopuszczał się czynów karanych o nieznacznej społecznej szkodliwości i brak jest przesłanek dowodowych do przyjęcia, iż istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on czyn karalny o znacznej społecznej szkodliwości;
- c) orzeczenie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci terapii uzależnień było i będzie nieskuteczne”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę pkt. II „zaskarżonego postanowienia poprzez zastosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci terapii uzależnień odbywanej w warunkach ambulatoryjnych”.

Podejrzany zaskarżył powyższe postanowienie w całości. Z wywiedzionego przezeń zażalenia wynikało, że kwestionuje poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, ponieważ nigdy nie znęcał się ani psychicznie, ani fizycznie nad siostrą i ojcem, których bardzo kocha. Podniósł, że wykonuje orzeczone wobec niego środki zabezpieczające w postaci terapii i terapii uzależnień, a leczenie kontynuował do aresztowania go w sierpniu 2024 r. Wskazał, że nie jest zgodna z prawdą

konstatacja sądu o treści: „kierowany na leczenie psychiatryczne, jednakże na żadnym się nie stawiał, gdyż odbywało się ono w warunkach ambulatoryjnych. Zaniechanie przez podejrzanego terapii wzmogło u niego przejawy agresji wobec pokrzywdzonych”. Podejrzaný zaprzeczył również temu, by od lipca 2021 r. do sierpnia 2023 r. zachowywał się agresywnie w stosunku do A. D.. Wskazał, że podjął starania i uzyskał orzeczenie o niepełnosprawności, zgłosił się do MOPS- u oraz odbył rozmowę w sprawie pracy jako wolontariusz. Zadeklarował chęć zmiany swojego życia i ustabilizowania go w pozytywny sposób, w zgodzie z porządkiem prawnym i ogólnie przyjętymi normami społecznymi.

W konkluzji skarżący zwrócił się o nieorzekanie wobec niego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym oraz umożliwienie mu kontynuowania terapii i terapii uzależnień w warunkach ambulatoryjnych.

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2025 r., sygn. akt IV Kz 1493/24 Sąd Okręgowy w Krakowie utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego postanowienia kasację wywiódł obrońca podejrzanego, który zaskarżył to postanowienie w całości, zarzucając mu:

- I. inne rażące naruszenie, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:
 - a) art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez:
 - oparcie się przez Sąd w niniejszej sprawie o opinie o stanie zdrowia psychicznego podejrzanego wydane w innej sprawie (które to opinie wydane w innym postępowaniu są ze sobą sprzeczne), bez zobowiązania biegłych powołanych w niniejszej sprawie do wydania opinii uzupełniającej w celu aktualizacji oceny stanu zdrowia oskarżonego, co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości;
 - pominięcie wniosków obrońcy o powołanie takich biegłych na etapie postępowania apelacyjnego - co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości;
 - błędną ocenę stanu zdrowia psychicznego podejrzanego, który, mimo stwierdzonych przez biegłych faz remisji, nie został zbadany przed wydaniem

postanowienia końcowego, co wpłynęło na oparcie się przez Sąd o nieaktualne wnioski biegłych - co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości;

b) art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej przez dowolną i wybiórczą ocenę dowodów, zwłaszcza błędną ocenę zeznań świadków - członków rodziny podejrzanego, których treść była tendencyjna, stanowiła powtórzenie wielokrotnych oskarżeń podejrzanego o stosowanie przemocy, „mająca na celu doprowadzenie do zastosowania środka zapobiegawczego umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym” - co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości;

c) art. 93b § 1 k.k., poprzez orzeczenie wobec podejrzanego pobytu w zakładzie psychiatrycznym, w sytuacji gdy podejrzaný deklarował leczenie w warunkach ambulatoryjnych, zaś wina podejrzanego budzi wątpliwości - pokrzywdzeni powielali wcześniejsze oskarżenia, podejrzaný nie był stroną dominującą, był prowokowany, w szczególności po spożyciu alkoholu, zaś ewentualne agresywne zachowania podejrzanego miały miejsce po spożyciu alkoholu, co wskazuje na fakt, że to nie choroba psychiczna, lecz spożywanie alkoholu było przyczyną owych zachowań podejrzanego, zaś zachowanie podejrzanego nie wskazuje na ryzyko ponownego popełnienia przestępstwa - czynu o znacznej społecznej szkodliwości - co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości;

II. art. 438 pkt 4 k.p.k., tj. niesłuszne zastosowanie środka zabezpieczającego orzeczenia pobytu w zakładzie psychiatrycznym, które zostało orzeczone w wyniku naruszenia przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego wskazanych powyżej - co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Na wstępie przypomnieć należy, gdyż najwyraźniej uszło to uwadze skarżącego, że celem postępowania kasacyjnego jest wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym, a jednocześnie takich, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Możliwość wniesienia skutecznej kasacji jest zatem mocno ograniczona. Postępowanie kasacyjne nie jest bowiem postępowaniem, które ma ponawiać kontrolę odwoławczą. W toku tego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (tak trafnie Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z dnia 13 maja 2014 r., sygn. akt IV KK 125/14). Kasacja jest przy tym środkiem zaskarżenia, który strony mogą wnieść wyłącznie od, wskazanych w art. 519 k.p.k., orzeczeń sądu odwoławczego. Z powyższego wynika, że zarzuty kasacyjne powinny być kierowane przeciwko rozstrzygnięciu tego sądu, a nie przeciwko orzeczeniu wydanemu w pierwszej instancji. Możliwe jest wystąpienie tzw. efektu przeniesienia, kiedy to sąd odwoławczy nienależycie rozpozna zwyczajny środek zaskarżenia, ale wówczas w kasacji winny zostać podniesione, opatrzone pogłębioną argumentacją, zarzuty wskazujące na wadliwe procedowanie organu *ad quem*, w następstwie którego doszło do przeniknięcia uchybienia sądu *a quo* do orzeczenia sądu drugiej instancji (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt IV KK 438/20). Brak jakichkolwiek zarzutów godzących w istotę orzeczenia sądu odwoławczego (np. obraży art. 433 § 2 czy art. 457 § 3 k.p.k.) powoduje, iż kasację ocenić trzeba jako próbę ponownej weryfikacji orzeczenia sądu pierwszej instancji. Zarzuty podniesione w kasacji pod adresem orzeczenia sądu *a quo* podlegają rozważeniu przez sąd kasacyjny tylko więc w takim zakresie, w jakim jest to nieodzowne dla należytego rozpoznania zarzutów stawianych orzeczeniu sądu odwoławczego (tak trafnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 lutego 2009 r., sygn. akt III KK 402/08). Należy przy tym podkreślić, że dla prawidłowego podniesienia zarzutu kasacyjnego nie wystarczy samo stwierdzenie, że sąd odwoławczy określonego zarzutu nie rozpoznał (czym naruszył art. 433 § 2 k.p.k.),

tudzież nie rozważył go należycie (dopuszczając się obrazy art. 457 § 3 k.p.k.), ale konieczne jest wykazanie, że przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie zaistniało w rzeczywistości, a nadto opisanie na czym ono polegało i dlaczego stanowi tak rażące naruszenie przepisów, że można je przyrównywać w swych skutkach do uchybienia w postaci bezwzględnej podstawy odwoławczej (tak trafnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt III KK 490/16).

Nie można również zarzucać sądowi odwoławczemu obrazy przepisów prawa materialnego oraz procesowego, jeśli sąd odwoławczy bezpośrednio danych regulacji nie stosował, a jedynie kontrolował poprawność ich zastosowania przez sąd pierwszej instancji. Pod adresem instancji *ad quem* nie można w szczególności kierować zarzutów opartych na twierdzeniu o obrazie art. 7 k.p.k., w zakresie, w jakim nie odnoszą się one do przeprowadzonego przez ten sąd samodzielnie postępowania dowodowego oraz „własnej” oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Naruszenie reguł określonych w art. 7 k.p.k. jest bowiem możliwe przez organ *ad quem* tylko wówczas, gdy sąd ten prowadzi postępowanie dowodowe i czyni na tej podstawie „własne” ustalenia faktyczne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt II KK 247/18).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że z perspektywy przywołanych wskazań jako zdecydowanie chybione należy ocenić zarzuty podniesione w punkcie I litera b i c oraz w punkcie II kasacji. Sąd odwoławczy nie przeprowadzał wszak „własnego” postępowania dowodowego, a utrzymując zaskarżone postanowienie w mocy bez wątpienia nie zastosował wobec podejrzanego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym. Nie mógł się więc dopuścić naruszeń przepisów prawa będących istotą ww. zarzutów. Dodatkowo należy przypomnieć, że niedopuszczalne jest równoczesne stawianie zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., a to z uwagi na fakt, iż o naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k. można mówić dopiero wtedy, gdy mimo przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób wyczerpujący i poddania ocenie ujawnionych na rozprawie dowodów zgodnie z regułami art. 7 k.p.k., pozostaną nadal wątpliwości, które nie zostały rozstrzygnięte na korzyść oskarżonego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2025 r., II KK 504/24).

Oczywiście bezzasadny okazał się również zarzut podniesiony w punkcie I litera a kasacji. Rozwijając ten wątek należy wskazać – co wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie – że jeżeli opinia biegłego jest przekonująca i zupełna dla sądu, który swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił, to fakt, iż opinia taka nie jest przekonywająca dla stron procesowych, nie jest przesłanką jej podważenia i następnie dopuszczenia kolejnej opinii w oparciu o przepis art. 201 k.p.k. (tak trafnie Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z dnia 29 grudnia 2022 r., II KK 522/22). Zarówno z uzasadnienia orzeczenia o nieuwzględnieniu wniosku o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów i psychologa z dnia 10 stycznia 2025 r., jak i uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, jednoznacznie wynika zaś, że Sąd Okręgowy tego rodzaju wątpliwości nie miał, a swoje stanowisko w tym przedmiocie rzetelnie i przekonująco wyjaśnił. Jeśli chodzi natomiast o twierdzenie skarżącego, że w przedmiotowym postępowaniu oparto się na opiniach o stanie zdrowia psychicznego podejrzanego wydanych w innych sprawach, należy wskazać, że w niniejszej sprawie kluczowe znaczenie, co wynika jednoznacznie z uzasadnienia postanowienia sądu odwoławczego (k. 271 – 271 v.), miały opinie wydane dla potrzeb tego postępowania (tj. pisemna opinia sądowo – psychiatryczna sporządzona przez biegłe K. S. i M. R. z dnia 26 października 2023 r. oraz pisemna opinia sądowo – psychologiczna sporządzona przez biegłą P. P. z dnia 25 października 2023 r. – k. 109 – 122, a także ustne opinie biegłych złożone na rozprawie – k. 192 v. – 193, 206 v. - 207). Opinie wydane w innych sprawach miały jedynie znaczenie pomocnicze, uzupełniające i weryfikujące i bez wątpienia w tych celach mogły być w niniejszym postępowaniu wykorzystane. Twierdzenia obrońcy o sprzeczności owych opinii uzupełniających również nie mogą być uznane za trafne. Skarżący nie zwrócił bowiem uwagi, że biegły psycholog w opinii z dnia 28 sierpnia 2024 r. nie tylko nie zanegował faktu, że podejrzany cierpi na chorobę psychiczną, ale wręcz go potwierdził konstatując, iż „w związku ze zdiagnozowaną chorobą psychiczną, biegły sądowy z zakresu psychologii przychylił się do wniosku biegłych psychiatrów w kwestii, iż opiniowany wymaga umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym na zasadzie środka zabezpieczającego zgodnie z art. 93a § 1 pkt 4 k.k.” (k. 226 v.). Wbrew też temu co utrzymuje skarżący, wydane w

niniejszej sprawie opinie biegłych nie uległy dezaktualizacji. Podczas przesłuchania na rozprawie w dniach 5 czerwca 2024 r. i 11 września 2024 r. biegłe nie tylko wyraźnie wskazały, że wnioski zawarte w opiniach pisemnych nadal są aktualne, ale i przekonująco wyjaśniły swoje stanowisko w tej kwestii (k. 192 v. – 193, 206 v.). Słusznie zatem sąd odwoławczy uznał, że brak jest jakichkolwiek podstaw, by podważać trafność konstatacji biegłych w tej sferze (k. 271).

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy uznał kasację za oczywiście bezzasadną i orzekł o jej oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach dla obrońcy z urzędu orzeczono na podstawie § 2, § 3, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2024 r., poz. 764 ze zm.).

Z uwagi na trudną sytuację finansową podejrzanego, Sąd Najwyższy zwolnił go od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa.

[J.J.]

[r.g.]